

راز یک نامگذاری

این محدوده قرار می‌گرفتند. در باره وجه تسمیه این بلوک در منابع تاریخی نیز آمده است که یکی از فرزندان امام موسی کاظم (ع) که در ری تحت تعقیب قرار گرفته بود، در گریز از مأموران دولتی به سمت شمال ری رفت و درست پیش از آنکه دستگیر شود، در محلی به نام جال کولی که جای دقیق آن مشخص نیست، وارد غاری شد و به نحوی عجیب و غیرعادی از دیده‌ها پنهان ماند، به گونه‌ای که تعقیب‌کنندگان نتوانستند او را پیدا کنند. پس از این اتفاق، منطقه مورد اشاره به «غار» معروف شد. البته در برخی متون کهن «غار» یا «قاف» نیز نوشته شده است؛ در این متون نام مشاهیر بزرگی همچون ابوبکر صالح بن شعیب، از بزرگان ادب، دیده می‌شود که بنا به نوشته لغتنامه دهخدا و به نقل از یاقوت حموی، در روستای غار، نزدیک ری، به دنیا آمده بود.

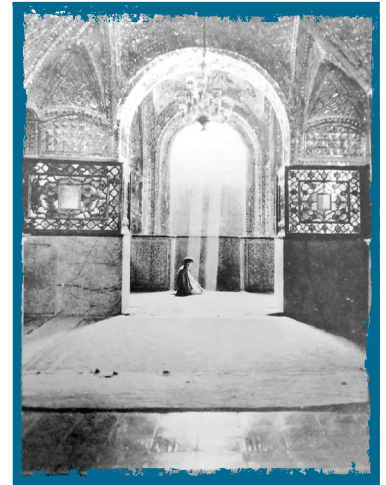
محدوده دروازه غار در زمان قاجار و اوایل دوره پهلوی، بعد از ورامین و خوار، از عمده‌ترین محل‌های تأمین جو و گندم اهالی تهران بود. در زمان پهلوی اول دروازه غار را نیز مانند دیگر حصارها و دروازه‌های شهر تهران از میان بردند و به جای آن میدانی بنا کردند که به میدان غار معروف شد.

انتخاب عنوان «غار» برای یکی از میدان‌های معروف تهران و یکی از ۱۲ دروازه پایتخت که نامی متفاوت بود، به داستان ناپدید شدن یکی از فرزندان امام موسی کاظم (ع) و یک نامگذاری به‌خصوص برمی‌گردد.

میدان شهید هرندی در گذشته به میدان غار معروف بود. پس از گسترش شهر تهران در زمان ناصرالدین شاه و ساخت حصار و دروازه‌های جدید، یکی از دروازه‌های دوازده‌گانه ورودی شهر به دروازه غار معروف شد. وجه تسمیه انتخاب نام غار برای این محدوده، به اراضی و روستاهایی که با نام «بلوک غار» معروف بودند و داستان حضور یکی از فرزندان امام موسی کاظم (ع) مرتبط است. علیرضا زمانی، تهران‌پژوه، در این باره می‌گوید: «دروازه غار در خروجی شهر - در حوالی همین میدان امروزی - قرار داشت و چون به سمت اراضی و روستاهای بلوک غار گشوده می‌شد به این نام معروف شد.

در زمان‌های بسیار دور به اراضی و روستاهای بین تهران و ری «بلوک غار» می‌گفتند که مشتمل بر ۴۰ پارچه آبادی بود و به ۲ بخش بلوک غربی و بلوک شرقی تقسیم می‌شد. بیشتر اراضی مناطق ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹ و بخشی از منطقه ۲۰ کنونی در

مقبره خانوادگی ممنوعه

در مناطق حسین آباد و فتح آباد ساوه را وقف نگهداری از این بقعه کرد تا مخارج آن از این طریق تأمین شود. بقعه سرقبر آقا جدا از قبوری که در خود جای داده است و بسیاری از آنها از شخصیت‌های تاریخی بوده‌اند، از منظر معماری جایگاه ویژه‌ای در میان بناهای تاریخی بر جای مانده از تهران قدیم دارد و آن را می‌توان یکی از جاذبه‌های تاریخی و گردشگری منتهی به دروازه غار دانست؛ بنایی که به فراموشی سپرده شده است و در میان گذر تاریخ خاک می‌خورد.

از آنجا که دروازه جنوبی تهران یعنی دروازه غار محل رفت‌وآمد بازاریان و تجار و بازرگانان بود، در اطراف دروازه و محله‌های اطرافش کاروانسراهای زیادی ساخته شده بود که شترداران و قاطرچیان آنجا اتراق می‌کردند. این وضعیت به محله‌های اطراف این دروازه همچون محدوده بقعه سرقبر آقا نیز سرایت کرده بود؛ محدوده‌ای نامن و کثیف که مردمانی از محله‌ها و شهرهای مختلف در آنجا رفت‌وآمد می‌کردند.

این بقعه همانند اکثر بناهای قاجاری دارای ۴ ایوان است. آینه کاری، گچبری، گچ کاری و رنگ آمیزی زمینه‌ایی که در آن به کار گرفته شده است در کنار تزئینات و کاشی کاری‌های نفیس، باعث شده تا جزو بناهای فاخر دوره قاجاریه محسوب شود. از آنجا که درهای این بقعه سال‌ها بسته بوده و به عنوان مقبره خانوادگی معروف بود، در نتیجه معماری و جذابیت‌های آن از چشم‌ها دور مانده است.

بقعه از ۴ ایوان شمالی، جنوبی، شرقی و غربی تشکیل شده است. ایوان شمالی دارای تزئینات آینه کاری، گچبری و اشکال هندسی است. ستون‌های ایوان شرقی در قسمت پایه ستون از جنس سنگ مرمر است که با نقوش ظریف گل و بته حجاری شده‌اند و ضریح چوبی مشبک روی آرامگاه قرار دارد. بنای تاریخی سرقبر آقا ۲۸ مرداد سال ۱۳۵۱ با شماره ۹۲۷ ثبت ملی شده است.

در ضلع جنوبی میدان غار، از چهارراه مولوی تا انتهای خیابان مصطفی خمینی، نمایی با گنبدی فیروزه‌ای جلوه می‌کند که هویت و تاریخ این محله را یدک می‌کشد؛ گنبدی فیروزه‌ای بر بقعه‌ای که یک مقبره موروثی است.

سرقبر آقا مکانی معروف در جغرافیای تاریخی تهران است؛ محلی که حدود سال ۱۲۷۲ با مرگ امام جمعه تهران و به دستور ناصرالدین شاه ساخته شد تا میان عوام ثابت کند او تا چه اندازه به علما و روحانیون ارادت دارد.

سرقبر آقا، بنایی قدیمی در قلب تهران امروز است که سال‌هاست در هایش به روی رهگذران بسته شد، بقعه‌ای که مردم کوچه و بازار به واسطه گنبد فیروزه‌ای و عنوان آقایی که با خود همراه دارد آن را به اشتباه به امامان منسوب کرده و برای حاجت‌روایی بر ضریح آن دخیل می‌بستند.

نگهداری از این بقعه هزینه داشت، در نتیجه ناصرالدین شاه حدود هزار و ۸۵۰ هکتار زمین زراعی

از خونه مادری تا آوای ماندگار

کار اجباری شوند. این هدف بدون حمایت از خانواده‌های این کودکان محقق نمی‌شود. بنابراین، یکی از خدمات انجمن روشنگران فردای کودک نیز حمایت از معیشت این خانواده‌ها با مشارکت خیران و نیکوکاران است.

می‌کنند و بسیاری از آنها کودکان خود را برای تأمین معیشت خانواده به کار گرفته‌اند. هدف نهایی این انجمن و دیگر انجمن‌های حمایت از کودکان کار این محدوده، توانمندسازی و آموزش کودکان است تا مانع از ورود این کودکان به چرخه

انجمن توانسته‌اند زمینه سوادآموزی به بیش از ۲ هزار کودک کار فراهم کنند یا با مشاوره‌های راهگشای خود، صدها کودک کار دیگر را از مشاغل کاذب دور کنند و به سوی حرفه‌آموزی و حتی تحصیل در دبیرستان و دانشگاه سوق دهند.

سوادآموزی به کودکان کار در این مؤسسه نیز خودنمایی از ارزش کار جهادی و داوطلبانه است. معلمان این مرکز از دانش‌جویان دغدغه‌مندی هستند که هر کدام بر اساس تخصص و مهارت خود آموزش دروسی چون ریاضی، فیزیک، علوم اجتماعی و... به کودکان را در کلاس‌های مؤسسه برعهده دارند. اگرچه انجمن روشنگران فردای کودک در سال‌های فعالیت خود برای بیش از ۳ هزار داوطلب، فرصت کار داوطلبانه ایجاد کرده است، اما فعالیت این مؤسسه نیز مانند دیگر

انجمن‌های حمایت از کودکان کار دروازه غار تنها به سوادآموزی به کودکان و حمایت تحصیلی از آنها محدود نمی‌شود. در محدوده دروازه غار خانوارهای محروم و کم‌بضاعت بسیاری زندگی

کوچه پس‌کوچه‌های دروازه غار سال‌هاست میزبان فعالیت جوانان دلسوز و گروه‌های خیریه مردم‌نهاد است که با هدف خدمت‌رسانی به کودکان کار و حمایت از خانواده‌ها و اقشار کم‌درآمد و آسیب‌پذیر این محدوده تاسیس شده‌اند؛ از مرکز «خونه مادری» که در شمال بوستان هرندی واقع شده و داوطلبان فعال آن قدم‌های مؤثری برای حمایت‌های تحصیلی و مهارت‌آموزی به کودکان آسیب‌دیده از کار تن‌خواهی و اعتیاد برداشته‌اند، تا خیریه «آوای ماندگار» دروازه غار که بیش از ۱۵ سال در حوزه توانمندسازی و سوادآموزی زنان و دختران تلاش کرده است. در میان خیریه‌های مردم‌نهاد دروازه غار، جوانان داوطلب و نیکوکار انجمن «روشنگران فردای کودک» با حمایت از ده‌ها کودک کار به نگرینی درخشان در این منطقه تبدیل شده‌اند.

ساختمان این انجمن که در دل کوچه‌های تودر توی محله دروازه غار سابق واقع شده، خانه امید کودکان کار است. جوانان داوطلب این